

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JOZSEF.

Egyösszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dabrecen, Csapó-utca. — Telefon 276

POLLHEGYEN.

— okt. 23.

(Geluchowszky bukása.) Megbukott, bizony megbukott Goluchowazky gróf. Megbukatta Wekerle, nem bánják bukását az osztrákok. Elénekelhetnék a „Hunyadi László”-ból, hogy:

„Meghalt a cselszövő, megszűnt a rut viszály.”

Elénekelhetnék, mert a cselszövő meghalt, de hogy a „rut viszály” megszűnt volna, azt Magyarországon még nem igen vesszük észre. Mielőtt ez a szerencse is bekövetkeznék, elégedjünk meg a következő sornak eléneklésével:

„Éljen sokáig éljen a király” . . .

Hálából azért, a miért ez a Gara és Cilley elpusztult a külügyminiszteri székből.

* *

(Szakács frakja.) A dabreceni színház bizottság tetszeleg magának a kezdő szinkritikusok munkájában, dobálózván ezek primitív ítéletmondásaiban: ez jó, ez rossz színész, vagy színésznő, jól fogta fel szerepét, rosszul fogta fel. Ennyire terjed a bizottsági tag urak széptani ösmerete. A szellem felülbírlásához azonban, a mi tulajdonképpen feladatukhoz épp oly keveset értenek, mint p. o. a — szobrokhoz. Aprólékoságokban merül ki összes munkásságok. Szakács Andorról p. o. nem igen tudjuk, hogy kitűnő színész, az intrikus-szerepkörben pedig ez idő szerint legelső, igazán nagy színésze Magyarországnak. Ilyen Jagó p. o. mint ő nincs Európa egy színpadán sem. Ez országosan elismert vélemény. E helyett megisztelek az „intelligens színész” titulálásával, amit egyes kóristákról is el lehetne mondani és belékötnék a frakkjába. Azt mondták róla tegnap, hogy rossz szabású frakkot visel. Kár a tehetségeket ilyen kicsinyeskedésekkel szekirozni. Ha csakugyan rossz a frakkja, ennek nem lehet más oka, mint az, hogy — Dabrecen és a színházi bizottság iránt érzett tiszteletből, frakkja szabásánál a m. t. bizottság öltözködését választotta mintájául. Tessék nekem mutatni a bizottsági tagok frakkjai közt három jószabásút és meghajlunk posztó-mérnöki ízlésük előtt. Avagy muszáj annak dabreceni frakknak lenni?

Nagy hallgatók.

A magyar irodalom története 1867-től máig.

— Irta: Gáspár Imre. —

(Folyt. és vége.)

— október 23.

Tompa Mihály már élőhalott volt csak néha zendült meg egy-egy fájdalom dala. Igen sajtóságos körülmények között jelent meg mégis 1868-ban, ha-

lála után egy szép költeménye, „Tetőben” című. Történet ugyanis, hogy a rimaszombati egyesült protestáns, akkor hat osztályu gimnázium önképzőjének titkos pályázatára gyönyörű költeményt nyújtottak be. Oly forma-tökély, oly megállapodott világnézet, a csöndes, busongó hangulatnak oly tiszta, világos kifejezése ömlött el az egészen, hogy azt nem írhatta diák, az még az önképző legtehetségesebb verselőitől sem igen kerülhetett ki, azt benyújtója legalább jeles költőtől plagizálta! Szabály ellenére föl kellett bontani a jelíges levélkét s abból közepesebb tehetségtű V-ik osztálybeli tanuló neve bukkant elő, akitől nem telhetett ez a szép óda és aki — nunc venio — testvéröccse volt a Tompa Mihály egyik káplánjának.

Egyszerre tisztában volt a dologgal minden ember. A nagy költő holta előtt ideges, ingerlékeny volt; verset írt, aztán összegyűrte és az ágy alá dobta. Ilyen költeményét kaparíthatta meg (a káplán), talán nem is, hanem az öccse. A káplánnak — megjegyzendő — néhány, nem éppen sokat érő verse jelent meg a lapokban. A tettes jó nyereségre való kilátással esipte el a költeményt, hogy pályázzon vele, hogy verje le a jutalom elnyerésére predestinált társait. A fiu vallott, a káplán kijelentette, hogy a verse tőle ered, hogy a fiu tudtán kívül követte el a suskust. Eppen a sorok írója küldötte be a „Vasárnapi Ujság”-nak s annak 1859-iki évfolyamában, Tompa Mihály neve alatt, a szükséges jegyzetekkel elátva olvasható maiglan is. A káplán tiltakozásának volt annyi fogamatja, hogy Tompa Mihály összegyűjtött költeményei közé a verset nem vették fel, pedig az érzés és stíl dolgában eltagadhatatlanul rávallana Tompára.

Sokat foglalkoztatták akkoriban a kedélyeket azok az iratok, melyeket Tompa, a hanvai református pap, a leleszi káptalan őrizetére bízott azzal a kikötéssel, hogy a csomag ötven év múlva bontassék föl. Tompa Mihály a káptalanhoz intézett leveleinek egyikében „Istenére és becsületére” fogadta, hogy az iratok nem tartalmazzak semmit, ami a vallás és erkölcs törvényekbe ütköznék, ennél fogva nem áll, hat meg azok gyanuja, kik azt állították, hogy az iratok ateisztikus elnevelteket tartalmazzanak. Ezt Tompa egy-némely kartársa terjesztette, kik életében meghagyták egyszerű falusi gregárius papnak, de hántotta őket, hogy hitfelekezettük e fényes csillaga a katolikus hitelés helyhez fordult letéteményével. Alig husz év hiija még,

a mikor a csomag fölbontható lesz s így sokan megérik még, mit hagyott a késő utókorra a mulandóság szárny-csapásait már érező nagy költő.

Hogy iratai „a vallás és erkölcs törvényeibe nem ütköznek”, annyi bizonyos.

Azt is beszélnek, hogy Tompa Mihály ez iratában a Petőfi eltűnésére, továbbá Szendrey Julia férjhezmenetelére vonatkozó adatokat ad elő, ennek a föltevésnek azonban va mi kevés a valószínűsége.

„1865. Novemberén” című költeményében így énekel a dalkok:

„Edzett, erős vagy, ámde jó is,
 Hamar bizalmas, gyermeket,
 Nem a kemény szorítás . . . a lágy
 Simogatástól féltetek!”

Majd máshelyen:

„Az égnek nem zord jellegétől,
 Melyben villámi rejlenek,
 Hanem mosolygó, fényes, színes,
 Szívárványától féltetek!”

Hogy ez a jóslat mily találó, a mellett bizonyosságot tehetünk mi, kik az új korszakot átéltük és megszenvedtük. Tompa — úgy látszik — ismerte nemzetét.

Ezek voltak a megnyíló új korszak „nagy hallgatói.” Tompán kívül, ki immár ott fekszik a hanvai temető árnyas lombjai alatt, a legtöbben csak jóval későbbben szólaltak meg, mintha ihletességüket elankasztották volna az új éra lázas készüldéseit s némi nyugalomra, némi békességre lett volna szükségük, hogy lantjukon ismét esendüljön a régi dal.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, október 23.

Ma korábban keltek a honatyák; úgy látszik, félnek már Justh elnök folytonos dorgatóriumaitól, mert bár alig van tíz óra, a folyosókon mindenütt látunk kisebb-nagyobb beszélgető csoportokat.

A mai ülés kimagasló eseménye volt különben a Szerényi államtitkár nagy beszéde.

Néhány perccel tíz óra után

Justh elnök megnyitja az ülést. Mindenek előtt felolvastatja az elmúlt ülés jegyzőkönyvét, a melyet minden észrevétel nélkül bitelésitenek.

Elnök: Bemutatja Dabrecen város feliratát, a sajtószabadság alkotmányos biztosítása iránt.

Munkás Simon az I. bíráló bizottság elnöke jelentést tesz Grätz Gusztáv és Beck

Lajos mandátumáról. A bíráló bizottság a mandátumok ellen beadott panaszt elutasította és a képviselőket végleg igazoltaknak jelentette ki.

Következik a

Rákóczy-törvényjavaslat

harmadszori olvasása.

Várady Károly jegyadó olvassa a törvényjavaslatot.

A Ház a törvényjavaslatot harmadszori olvasásában elfogadja, mire a jegyzőkönyvnek erre vonatkozó részét nyomban hitelesítik.

Sziklay Ottó az iparfejlesztés módjával foglalkozik.

A törvényjavaslatot elfogadja.

Josipovich Géza horvát miniszter: Lengyel Zoltán tegnapi beszédére reflektál. Kijelenti, hogy ő igenis előre ismertette a horvát képviselőkkel a törvényjavaslatot. Minthogy tegnap már megállapodás is történt, az ügy rendben van. Kéri a Házat annak tudomásul vételére, hogy ő teljesítette kötelességét a kormánnyal szemben és a horvát képviselőket idejekorán értesítette a törvényjavaslatról.

Szterényi József kereskedelmi államtitkár: Azon exponált állásból következőleg, a melylyel ő a kormánnyal szemben van, azt hiszi felesleges kijelenteni, hogy a törvényjavaslatot elfogadja. (Derül ség.)

Szanyog Mihály: Mindjárt gondoltam! Szterényi József: Reflektál Lengyel Zoltán képviselő vádjaira. Ő egy levelet mutatott be a Háznak, mely a Leon-féle gyári szövögyárra vonatkozik. Lengyel Zoltán vádjai alaptalanok. A Leon-féle gyár nem régi, hanem új növendékeket hozott be az országba. Hiszen régi növendékeket nem is enged a kormány az országba hozni. Az új növendékek számát emelte, mert az ki volt köve a segély adónál. Ugyisintén kikötött az is, hogy a gyár alkalmazottainak háromnegyed részben magyaroknak kell lenniük, és hogy 20 kilométernyi területen belül pedig hasonló gyárnak segély nem adatik. Biztosítja a Házat, hogy Lengyel Zoltán azon vádját pedig, a melyeket a kereskedelmi miniszterium tisztikara ellen tett, a tisztviselők reputációja érdekében visszautasítja. Weisz Manfréd neve pedig sehol sem fordul elő. Innen látható, hogy az összes vádak alaptalanok. Attér annak a gyárnak a felemlítésére, a melyet Lengyel Zoltán a vonatáról látott. Hivatkozik a textilipari gyárra vonatkozó támadásokra. Megcáfolja ezeket és kijelenti, hogy a gyár 300 gyermek részére tart fenniskolát, a melyben magyarul tanítanak. A szubvencióról szólva kijelenti, hogy egy lap sem kap szubvenciót, hanem csak az államvasutaktól pauszálit. Szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy ha az államvasutak hírdéseit, melyek egy év nagy üzemnél nap-nap után felmerülnek, külön minden esetben akarunk megfizetni, sokkal többbe kerülne az államnak. foglalkozik a kisipar helyzetével a nemzeti kötelességnek jelenti ki a kisipar megmenntését. Kisipari szervezeteket kell létesíteni s a miniszter nemcsak erkölcsileg, de anyagiilag is támogatja a kisiparosokat. Ma már körülbelül 185 ilyen szervezet van s ezek mintegy 24000 iparost segítenek.

Hock János: Hadsereg szállításokat kell adni!

Szterényi József: A tanonc kérdéssel is nyilatkozik. A miniszter ezzel a kérdéssel is foglalkozott és azt úgy véli megoldani, hogy szaporítja az ipariskolák számát, még pedig olyan képen, hogy több vidéki város részére is juttat ilyen iskolákat. Az ipartörvény is nemsokára készen lesz és ezt a kötelező képzés és tömörítés alapján fogják megcsinálni. Most a gyáriparról nyilatkozik. Legfontosabb a textil és ruházati iparoké gyártása. Legerősebb fejlődés nálunk a pamut ipar terén észlelhető.

(Távirati tudósítás.) Szterényi József államtitkár nagy terjedelmű beszéde után Lengyel Zoltán és Hencz Károly szólaltak fel személyes kérdésben.

Az ülés ezzel véget ért.

A pénzügyminiszter rendelete az egyenes adókról.

— Saját tudósítónktól —

— október 23.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter az egyenes adók 1907. évre vonatkozó kivétele tárgyában rendeletet adott ki valamennyi pénzügyigazgatóságához, a székesfővárosi kivételével, melynek a nagy közönségre vonatkozó része így szól.

Most tehát, midőn a jövő 1907. évi egyenes adókivétési munkálatoknak haldéktalanul megindítását elrendelem, elégségesnek tartom az illetőket az idézett körrendeletre és az abban megállapított munkatervre utalni.

Ezzel meghagyom a m. kir. pénzügyigazgatóságoknak, hogy azokról az intézkedésekről, melyeket jelen rendeletem alapján az 1907. évi adókivétel megindítása iránt tesz, a közgazgatási bizottságnak tegyen jelentést, és jelentésének másolatát hozzám terjessze fel.

Figyelmeztetem továbbá a címet, hogy miután a ház és a harmadik osztályu kereseti adó három évi érvényével vettették ki és így a folyó évben az adókötelezettek és adótárgyak összeírása és az adókivétési előmunkálatok különösebb ellenőrzést nem igényelnek s az állami közegek közreműködése teljesen mellőzendő, a vasuti rovatlapok adatainak kijegyzése pedig teljesen szükségtelen, a munkálatoknak helyszíni ellenőrzését csak rendkívüli esetekben s akkor is lehetőleg másnemű kiküldetésekkel kapcsolatban rendelje el.

Az egyetem ügye.

— Értekezlet a vármegyeházán. —

— Saját tudósítónktól. —

— okt. 23.

Hogy a debreceni egyetemnek lelkes barátai, ösztönlen uttorói, arról meggyőződünk tegnap délután a Weszprémy Zoltán főispán által összehívott értekezleten. Ez az értekezlet kétségkívül nagy erkölcsi tőkét alapított az egyetem ügyének, és egy jelentős lépéssel vitte azt a megvalósulás stadiuma felé.

mindvégig lelkes tanácskozások pozitív eredménye az, hogy november hó első napjaira a főispán rendkívüli közgyűlést hív össze, melyen beterjesztik a Szabó Kálmán és társai által beadott indítványt.

Az értekezletről tudósítók a következőben számol be.

Jelen voltak: K. Tóth Kálmán, Jánosi Zoltán, Szele György, Kiss Albert, Bessenyei Széll Farkas, Czajzágó Béla, Lestyán Adorján, Kovács József polgármester, Simoaffy Imre, dr. Tüdős János, dr. Jászy Viktor, Kovács Gyula alispán, Reichmann Armin, Rickl Antal, Szestina Jenő, Váczy János, dr. Freud Jenő, dr. Kun Béla, Csanak János, dr. Magoss György, dr. Lőkövits Márton, Oláh Károly, Csanak József, Kardos László, Márton Imre, dr. Ujfaluassy József, Zelinger Ede, dr. Körössy Kálmán, dr. Nagy Lajos, Pálffy Gábor, dr. Czeglédy Mihály, Márk Endre, Karai Sándor, dr. Haendel Vilmos, Dicsőffy József, dr. Bacsó Dezső, Roncsik Lajos, Kertész Mihály, dr. Kenézy Gyula, Erős Lajos, Dávid Mihály,

Weszprémy Zoltán főispán jelzi, miért hívta össze az értekezletet. A cél: a debreceni egyetem létesítése. Barátságos megbeszélésre hívta össze a megjelenteket, hogy megbeszéljék azokat a módokat, melyek mellett lehetséges lenne Debreczenben az

egyetemet létesíteni. A mozgalom már jó előre haladt, nemrég Szabó Kálmán, Váczy János, Kardos László, Reichmann Armin, ifju Kertész János indítványt is adtak be az ügyben. A főispán felolvassa a lapunkban is ösmertetett indítványt.

Kardos László, az indítvány egyik aláírója szólal fel. Mint Debrecen szülőtte, szívvel lélekkel gondol szülővárosa fejlődésére. Meleg szeretettel érdeklődik az egyetem létesítése iránt. Debrecen e tekintetben magára van utalva. Debrecen fejlődését, ha az egyetemmel be tudnánk fejezni, méltán elmondhatnánk, hogy Debrecen az iskolák városa. Ő már anyagi áldozatot is hozott, de ígéretet tesz, ha kell, még újabb áldozatra is kész. De nem az a cél, hogy tisztán magánosok létesítsék, a várost is be kell venni. Azon a közgyűlésen, hol az az indítvány előkerül, igyekezzünk testtel, lélekkel egyhangulag elfogadni ezt az indítványt és tegyük lehetővé az egyetem létesítését.

Lestyán Adorján szintén szívvel, lélekkel támogatja az egyetem létesítésének ügyét és ő is óhajtja, hogy egyhangulag fogadjuk el a közgyűlésen a felolvasott indítványt.

Nagy Lajos dr: Tisztában lehetünk, hogy Debrecen város társadalma, a város támogatása nélkül az egyetemet felállítani nem lehet. Debrecen városának nemcsak érdeke, de kötelessége az egyetem létesítését elősegíteni. Szerinte nem elégséges csak az eszme mellett állást foglalni, de kell, hogy propagandát csináljunk, hogy a közgyűlésen is minél több hívet szerezzünk ennek az eszmének.

Karai Sándor dr egy kérdésre hívja fel a figyelmet, mely szoros összefüggéssel van az egyetemmel. Ez a helyiség kérdése. Az egyetem létesítésének első feltétele szerinte az elhelyezés. Nem tartja jelenleg időszertűnek ezt a kérdést már most a közgyűlés elé vinni.

Kiss Albert az indítványhoz szól. Nem tartja helyesnek, hogy a gymnasium kérdésével ezzel összehozzuk. Az a kérdés, kívánja-e az értekezlet, hogy legyen egyetem. Azt hiszem, egyhangulag mellette vagyunk. (Ugy van.) Az indítványnak azt a pontját, mely azt mondja, hogy Debrecen városa a legmészebbmenő áldozatokat meghozza, nem írja alá, csak azt, hogy Debrecen a célért áldozatot hoz. Nagy dolgokat művelni közakarattal lehet. Ezért mellőznék a fenti részét az indítványnak. Mellőznék még azt a bizonytalanságot, melyben vagyunk. Alig hiszi, hogy lenne a jelenlevők között valaki is, ki megtudná mondani, mi a célunk az egyetem létesítésével. Az indítvány egy új célt jelez. Azt, hogy ha a kormány a harmadik egyetemet felállítja, Debreczenben legyen az. Ha az a cél, hogy fakultást állítsunk fel, mely képesséssel bírjon, ezért nem kell teljes egyetem. Harmadik cél, hogy felekezeti legyen, csak az egyetem, kérdés, belemegy-e ebbe a kormány. Ezideig a mellett volt, létesítsük a fakultást és ha a kormány felakarja állítani a harmadik egyetemet, álljunk elő: ime, nekünk van már alapunk. Ezt hirdeti most is. Ő különben óhajtja az egyetem létesítését, csak a már jelzett mondatot óhajtja kibagyatni az indítványból. Ha kijelölik azt a 24 tagú küldöttséget, első megbízatásul azt adná, határozza meg ez a bizottság, a kormánnyal érintkezésbe lépve, a célt. Csak ezután lenne eldöntendő az a kérdés, milyen áldozatot kell ehhez és végül, miből, honnan fedezzük. Elő kell itt állani mindnyájunknak, társadalomnak, városnak.

Jászy Viktor dr előtte szóló fejtegetéseire szakszerű megjegyzéseket tesz. Ösmeri az indítványozók intencióit, annál inkább szólhat fel. Fejtegeti ezután a filozófiai fakultás jelentőségét. Kulturális jelentősége mellett közgazdasági fontosságát csak akkor érthetjük el, ha egyetemi rangra emeljük a főiskolát. A mi az egyetem felekezeti jellegét illeti, alig képzelhető el Debreczenben mást, mint református egyetem létesítését. Ellenkezetre — úgy tudja — az indítványozók sem gondoltak. Ő is elégedőnek tartja, ha csak az van az indítványban, hogy a város hajlandó áldozatot hozni. Taktikai szempontból ajánlja a bizottságnak, ha a célt meg-

jelölte, készítse el a keretet, melyben az egyetem működni akar és álljon elő a városnál, mennyit hajlandó adni. Akkor mehetünk a kormányhoz, melléne szegyezzük: na kormány, itt vagyunk, ennyink van már az egyetemre.

Kiss Albert reflektál Jászy szavaira. Ő is azt hiszi, hogy csak csonka egyetemet létesíthetünk, de az indítványból nem tudta kivenni: protestáns, vagy a harmadik állami egyetem létesítéséért lépünk e sorompóba. Bármilyen legyen is az egyetem, 6 testtellel kell támogatni fogja.

Zelinger Ede köszönetet mond, hogy az iparosok nevében őt is meghívták. Nekik még nem volt alkalmuk a kérdéshez hozzászólni, de nézete az, hogy minden iparos, ha erről a kérdéstről van szó, leteszi a szármot és siet az egyetem építését elősegíteni. Azt hiszi, hamarabb megvalósítható lenne az egyetem, ha nem kötnénk ki az egyetem felekezetiességét. Különben az indítványt elfogadják.

Tüdös Kálmán dr. megbízásából tesz nyilatkozatot. Az indítvány első aláírójának, Szabó Kálmán képviselőnek nevében szól először. Szabó Kálmán erősen hangzott, azért volna kívánatos, ha Debrecen mielőbb állást foglalna e kérdésben, mert nagyfontosságú nyilatkozatok hangzottak el előkelő helyről e kérdésben, melyekből kitetszik, hogy a kormány a közel jövőben tervezi a harmadik egyetem felállítását. Az ő szándék épen ezért az, hogy Debrecen e kérdésben mielőbb elvi álláspontot foglalja.

Maga nevében kijelenti, őszinte örömmel hallotta az elhangzott nyilatkozatokat, melyek mind oda céloztak, egyértelműleg óhajtják az egyetem létesítését. Debrecen támogatása nélkül az egyetem létesítése kivétel. Indítványozza, hogy a Rákóczy-ünnepségekkel kapcsolatosan tartson rendkívüli közgyűlést a város és egyhangulag fogadja el az indítványt. Kéri a főispánt e célból november elején hívjon össze rendkívüli közgyűlést. Az indítvány módosítását ő is óhajtja. — Beterjeszti a módosítást is.

A módosítás így hangzik:

Debrecen törvényhatósága elhatározza, hogy azt a nagy jelentőségű ügyhöz méltó áldozatokkal is megvalósítani óhajtja;

továbbá a 24 tagu bizottság feladataul jelöli ki az elérendő célt, állapítsa meg a keretet és a Debrecen által felajánlandó áldozat miből fedeztessék;

végül, hogy a kiküldött bizottság munkáját 3 hó alatt terjessze be a közgyűléshez.

Kovács József polgármester a dolog fontosságánál fogva nem tartja, helyesnek a rendkívüli közgyűlés egybehívását. Már volt ebben az ügyben közgyűlés, az küldött is ki bizottságot. Tisztán tehát azért, hogy bizottságot küldjünk ki, rendkívüli közgyűlést hívjunk össze, nem tartja célszerűnek. Nem osztja azt sem, hogy tisztán protestáns egyetemet kell létesítenünk. Ez rendkívül nagy akadályba ütközik. Ne siesünk a dologgal.

Jászy Viktor dr. a polgármester szavaira reflektál. A részletkérdéseket a kiküldendő bizottság fogja megállapítani. A bizottság kiküldését a városi közgyűlésnek kell eszközölni.

Weszprémy Zoltán kimondta ezután, hogy a rendkívüli közgyűlést november hó első napjaira egybehívja és akkor beterjesztik a Szabó Kálmán és társai által beadott indítványt a dr. Tüdös Kálmán módosításainak elfogadásával.

Az értekezlet ezután, miután Márk Endre indítványára a főispánnak érdeklődéseért és ügybizalmáért, melyet ez ügyben kifejt, köszönetet szavaztak, 7 órakor véget ért.

Egyház és iskola.

Ösztöndíjak. A debreceni ev. ref. egyház ösztöndíjazó bizottságának e hó 17 én tartott ülésén a debreceni ev. ref. egyház kezelése alatt levő ösztöndíjalapokból az 1906—907 ik tanév első felében a debreceni ev. ref. iskolák következő szegény, de jó

magaviseletű, szorgalmas tanulói kaptak segélyt. 1. Dr. Pásztoi—Szentessy alaphól: Bán István 4. th. 40 kor. Oláh István 1. th. 40 kor. Eöry Kálmán 3. jh. 40 kor. Vásári István 2. jh. 40 kor. Kovács Béla 2. jh. 40 kor. és Jatay Zoltán 2. jh. 40 kor. 2. A Várady Aszalay féle alaphól: Bacsoni Sándor VI. gimn. 159 kor 70 fill. Dóczy Gedeon VI. gimn. 127 kor. 80 fill. Hajdu Gyula VIII. gimn. 159 kor. 70 fill. Nagy Andor III. el. o. 127 kor. 80 fill. 3) A Klobusiczky Pally féle alaphól: Szűcs Kálmán VI. gimn. 80 kor. Miskolczi László II. gimn. 80 kor Szombathi Ferenc VI. gimn. 80 kor. Katona Magdolna f. l. i. II. o. 80 K. Katona Margit f. l. i. I. o. 80 kor. Katona Erzsébet f. l. i. 3 el. o. (magán tanuló) 80 kor. Katona Dóra f. l. i. 2 el. o. (m.) 80 k. Tóth Ilona tkz. II. o. 80 kor. Somossy Katalin f. l. i. VI. o. 80 kor. Nikkházy Ernő polg. isk. I. o. 80 kor. Szűcs Lajos V. gim. 80 k. és Miskolczi Nola f. l. i. I. o. 80 koronával. 4. A Pally-féle alapítványból: Miszti Károly VI. gimn. 40 kor., Kövendi Dénes III. gimn. 40 kor., Huszti Mihály VI. gimn. 40 kor., Szentjóni Andor V. gimn. 40 kor., Kovács Béla V. gimn. 40 kor., Kovács József IV. gimn. 40 kor., Zöld István 4. th. 40 kor., Kiss Károly 2. th. 40 kor., Fekete Gusztáv III. gimn. 40 kor., Bédogh János II. gimnázista 40 korona és Török József III. gimnázista szintén 40 koronával. — 5. A Szondy—Kenessey-féle alaphól: Vágó Károly 3 th, Boér Károly 3 th., Szondy Lajos 1 th., Simon Lajos VI. gimn., Jakus Benő VIII. gimn., Tbai Ferenc VI. gimn. Szőnyi József VII. gimn., Fábrián János IV. gimn., Jakus István III. gimn. és László Sándor 1 th. tápintezeti jótéteményre; továbbá Bethlendi Endre 3 th. 60 korona. Keresztes József IV. jh. 60 korona. Bott Lajos 4 jh. 60 korona, Óvádi Mihály 3 jh. 60 korona és végül Csentes Ferenc 4 th, ugyancsak 60 koronával. 6. A Szoboszlai-Papp-féle alaphól: Kovács Sándor II. gimn. 80 koronával. 7. A Gönyei-Dusóczky féle alaphól: Láposi András felső kereskedelmi iskola I. osztályu növendéke 40 koronával. 8. A Szegedy Sándor féle alaphól: Sényák István VI. gimn. 40 koronával. 9. A Kálmanózhelyi alaphól: Nagy Emil V. gimn. 80 kor. és Nagy Tibor III. gimn. 80 kor. 10. A Margitai István és Margitai Juliánna féle alaphól: Hajdu Ilona tkz. I. o. 22 kor. 50 fill. Kovács Margit f. l. i. IV. o. 22 kor. 50 fill. és Kovács János 6. el. o. szintén 22 kor. 50 fill. 11. A Zahár alaphól: Hajdu Anna 4. el. o. 40 kor. és végül 12. A Papp Zsigmond alaphól: Czeglédi Miklós I. gimn. 60 kor. Czeglédi Gyula 4. el. o. 60 kor. Czeglédi István 2. el. o. 60 kor. Szőlősi Gyula IV. gimn. 60 kor. Szűcs Károly 4. el. o. 60 kor. Gede István polg. isk. 4. o. 60 kor. Károlyi József tanuló 60 kor. Károlyi Ferenc 5. el. o. 60 kor. Molnár Ferenc 6. el. o. 60 kor. Legifjabb Szűcs Ferenc 4. el. o. 60 kor. Györi Kálmán 3. el. o. 60 kor. Czeglédi Ilona 4. el. o. 36 kor. Szűcs Margit ism. isk. 36 kor. Kiss Erzsébet tkp. IV. o. 30 kor. Tőkés Erzsébet f. l. i. IV. o. 36 kor. Vida Ilona f. l. i. III. o. 36 kor. végül Nagy Róza tkp. III. o. t. 36 koronával segélyeztettek.

IRODALOM.

A debreceni rémuralom. Ily sokatigérő cím alatt írja meg Békási Jenő, a „Debrecen” fel. szerkesztője a darabont-korszaknak nálunk lezajlott történetét s kivált a híres főispánverés valódi lefolyását. Békási egyik átdoza a levén a darabont-korszaknak, csakugyan hivatva van arra, hogy az eseményeket hiven és hitelesen leírja. A könyv ára egy korona. Az előfizetési pénzek a „Debrecen” politikai napilap szerkesztőségébe küldendők. A „Debreceni rémuralom” november végén fog megjelenni.

Rákóczy emlékezete. Iskolai Rákóczy ünnepélyek tartását rendelte el Apponyi gróf, vallás és közoktatásügyi miniszter, ez

alkalomból megjelent Benedek Elek tartalmas, szép Emlékfüze'e, mely alkalmas arra, hogy a tanuló ifjuság közt terjesztessék. A füzetet képek díszítik, Rákóczy dalok imádság és Rákóczy életrajza, költemények vannak benne. A tanítószágon bizonyára gondoskodni fog róla, hogy ez a füzet a gyermekek körében nagyban elterjedjen. Ára csak 20 fillér.

Szép Ilonka. Szávay Gyula, Vágó Géza és Szaboles Béla daljátéka megjelent fényes kiállítású nyomtatásban, már második ezében, a városi könyvnyomda vállalatban. A poetikus, szép darab a budapesti Király Színházban szombaton este lett bemutatva, igen nagy sikert aratott. A költői részekben bővelkedő szöveg egyike Szávay Gyula legkitünőbb szerzeményének s olvasva is igen nagy élvezetet nyújt. Ugy Szép Ilonka, mint a Regécí kis harang szerzőnél kaphatók egy-egy koroná árban.

A zarándok út.

Rákóczy temetésére zarándokló akadémiai ifjak.

— Az indulás. —

— Saját tudósítónktól. —

— október 23.

Harsány kürtszó rezgettette meg tegnap reggel a kollegium hatalmas négy fala között az őszi levegőt, zúzó alá szólítva ama zarándok csapat tagjait, kik fáradságtól vissza nem riadva elhatározták, hogy gyalog mennek Kassára, a nagy fejedelem temetésére. — Társaiktól bucsút véve s mindnyájok lelkesedését és szeretetét magukkal vive mintegy 45-en indultak el reggel 6 órakor, a nagy utra.

Lelkesült énekeiktől viszhangzottak az utoák amerre elhaladtak. Rongéleg nép kísérte őket ki egész a határig, ahol aztán elváltak. A kísérők visszatértek a városban, a kis zarándok csapat pedig ment tovább, a szent kegyelet sugalmazta útjára.

Első pihenőjük Nyiregyháza, a hol a város részéről — mint bannünket tudósítottak — ünnepélyes fogadtatásban részesülnek. Utjuk tovább Sátoralja-Ujhelyen és Sárospatakon át fog vezetni Kassára, ahová akkorára valószínűleg megérkeznek a főiskola hivatalos kiküldöttei is, akikkel aztán együttesen vesznek részt az ünnepségeken.

A gyalogos csapatban elmentek: Bott Lajos vezetése alatt Sipos Imre 3 th, Szabó Zoltán 4 jh, Szabó Lajos 4 jh, Tukacs Dezső 4 jh, Orosz Ernő 3 th, Hódy Gusztáv 3 th, Agárdy Jenő 3 jh, Vaday Béla 2 th, Földessy József 2 th, Gönczy Béla 3 th, Igyártó Sándor 2 th, Székelyhidi Béla 2 th, Ignézy Sándor 2 th, Székely Ernő 2 th, Tarnóczy Lajos 2 th, Csiszár Árpád 2 th, Ludmány Lajos 2 th, Nagy Jenő 2 jh, Orosz András 1 jh, Balazsy Károly 1 jh, Demjén István 1 th, Fülöp Sándor 1 th, Ruzs János 1 jh, Debreceni István 1 th, Janó Sándor 1 th, Somogyi Imre 2 jh, Nyeste István 2 th, Szabó Dániel 3 th, L. Kiss Károly 2 th, Bartha Dezső 1 th, Miklós Sándor 1 jh, Nagy Lajos 1 th, Ungváry Antal 1 jh, Polgár Gyula 2 th. Bereczky József 1 th. stb.

A zarándok csapatot az előre küldött válaszlatokból következtetve, mindenütt a legnagyobb szeretettel, örömmel és óváciával fogják fogadni. Kivételt csak Kassa képez, amely 60,000 emberrel szaporodva ez ünnepség ideje alatt, semmiképpen sem tud több küldöttségnek is az elszállásolásáról gondoskodni.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

(Pesti rigmusok.)

— okt. 23.

Főváros szeris mostanában,
Nagy a vigtség és öröm,
E két szót halljuk egyre-másra:
Rákóczy jön! Rákóczy jön!

Látványosság, Diadalivék
Pompás, színes felvonulás,
Taracklövések és beszédek...
Ez kell a népek, — semmi más.

Azt hisszük: honfi-kötelesség
Tulontul teljesítve mind,
A hamvakat ha így fogadjuk,
A megszabott program szerint.

Pedig ha kissé gondosabban
Lapozzuk a históriát,
Hej, ami mindenik sorából
Feleink kiált: az csupa vád!

Nézzétek meg, a fejedelmet
Kik árultak el csufosan,
A tudások honnét kerültek?
Nézzétek csak meg gondosan.

Nézzétek örült kapzsisággal
Kik adták el önmagukat?
Hatalmába kiket kerített?
A legaljasabb indulat?

Nézzétek meg, az árulásért
Kik kaptak óriási bért?
Kik áldozták fel a libertást
Egy kis császári mosolyért?

Kik voltak, a kik számkiűzték
A legjobb, legszebb daliát?
S rádásul meg is bévegezték
E haza leghivebb fiát?

Magyarok voltak valamennyien,
Magyarok voltak, magyarok,
Magyar szabadság zsónge fáját
Kitépték a — magyar karok.

Jobb volna hát a fejedelmet
Fogadni halkan esendesen.
Hogy nem kísérré vad rivalgás
S győselmi mámor fénye sem.

A megbánásnak érzetével
Allnánk szép esőndben sorfalat,
S a mellünket vernénk, a miglen
A fejedelem elhalad...

Fenő.

Gróh Ferenc kanonoki beiktatása.

Oktober 25-én.

— október 23.

Debrecen katólikus társadalmának valamennyi rétegében, a kinevezés óta állandóan élénk megbeszélés tárgya az új prépost plébánosnak, Gróh Ferencnek az installációi.

Mindezeideig azonban semmi pozitív határidő nem merült fel, annál inkább nem, mert még a vezető körök sem tudtak bizonyosat. Különléle verziók ugyan kerültek forgalomba, azonban ezeknek csupán híresztelések az alapjuk.

Most már határozottan jelenthetjük, hogy a kanonoki installáció, mely Nagyváradon fog lefolyni; esütörtökön, tehát e hó 25-én lesz.

A beiktatás fényes ünnepek keretében történik, dacára annak, hogy a

gyengélkedő nagyvárad püspök, Szmrecsányi Pál helyett egyik kanonokja fogja egyházi méltóságába Gróh Ferencet installálni.

Az a Debrecen katólikus előkelőségeiből összeállított küldöttség, melynek díszes névsorát már egyik múlt számunkban közöltük, a holnapi nap folyamán el is utazik Nagyváradra, hogy városunkat képviselje.

A nagyvárad beiktatás után néhány napra fog a debreceni installáció megtörténni. Határnap még nem bizonyos, még csak ott Nagyváradon fogja az új prépost-plébános a küldöttség tagjaival megállapítani.

* **A főiskolai ifjuság Rákóczy ünnepélye.** Nagyban folynak az előkészületek az akadémiai ifjuság Rákóczy ünnepélyére. Az ünnepély védnökei a ma és a holnapi nap folyamán felkértek. Sikerült megnyerni az ünnepély fényének amelésére a színház két neves tagját. Az eddig összeállított műsor egyik legérdekesebb s legszebb száma lesz a tógás diákok jelenete. Ugyanis városunk hírneves, jeles íróját, Oláh Gábort kérte fel a rendezőség egy alkalmi darab írására, melyben a főiskola jeles fiai Rákóczy korabeli tógában mutatnak be egy jelenetet a kurucz korból. A fényes műsor megállapítása a védnökök felkérése után történik.

* **Elmaradt katonai felülvizsgálat.** A katonai vegyes felülvizsgálati működése e hó 29-ére voltak kitűzve. A Rákóczy ünnepély miatt azonban a felülvizsgálatot november hó 3-án tartják meg.

* **Kárpitosok bérharca.** A debreceni kárpitossegédek hétfőn bérharcba léptek. A sztrájkolók száma 18 és 3 mesternél (Schwarz Vilmos, Killer Ede és Varga József) szüntették be a munkát. A bérharcbán álló kárpitossegédek, úgy a hetibéresek, mint a darabszámosok 15% béremelést követelnek. A segédek egyéb követeléseiket is írásba foglalták és átadták a fentnevezett munkaadóknak, akik azonban azt visszautasították. A békéltetési tárgyalás ma délután folyt le az ipartestület tanácstermében. A főnökök nagy részt teljesítették a sztrájkolók kívánását és a 15 százalékos béremelést is megadták azon munkásoknak, kik azt megérdemlik. Kikötötték azonban, hogy azokat, kik nem érdemlik a béremelést elbocsájtassák. Ezzel a sztrájk megszűnt.

* **Váltóhamisító földbirtokosné.** Temesvárról táviratozzák, hogy az ottani délmagyarországi bankban ma tartóztatták a bánság egyik leggazdagabb földbirtokosainak Konstantinovic Péternek a feleségét, ki 6000 koronás hamis váltót akart leszámíttatni. A hamisítást az utolsó pillanatban derült ki. Az eset városszerre nagy szenzációt kelt.

* **Dohányelárusítók figyelmébe.** A kereskedelemügyi miniszter leiratában értesítette a hatóságot, hogy kísérrje figyelemmel azon dohányelárusítókat, kiknek má-üzletük is van, vajjon szigorúan betartják-e a vasárnapi zárót. A miniszterium ugyanis egy, még 1902 ben kiadott rendelete arról intézkedik, hogy azon dohányelárusítók, kiknek más üzletük is van szintén kötelesek üzleteiket vasárnap délelőtt tíz órakor bezárni és megtiltja azt is, hogy vasárnap trafikot mint ezelőtt, az udvarban vagy másutt árulhassanak.

* **Hymen.** Nagy Sándor vingei vasuti állomásfőnök tegnap esküdött örök hűséget szentgyörgyi Keresztes Lenke urhölgynek.

* **Az osztálysorsjáték legnagyobb főnyereménye.** Ma volt a 18. osztálysorsjáték záróhuzása, mely alkalommal az a ritka meglepetés történt, hogy utolsó főnyereménynek a százezer koronás nyeremény maradt. Tudvalevőleg az utolsó főnyereménnyel jár a 600.000 koronás prémium is, úgy hogy ezuttal 700.000 korona volt a legnagyobb nyeremény. Ezt a rendkívüli nyereményt, melyre a magyar osztálysorsjátéknál történelmében még nem volt példa, a 82788. számú sorsjegy nyerte.

100 000 koronát és a **600.000** koronás jutalmat nyerte a 82786 szám.

5000 koronát nyert: 76928.

2000 koronát nyertek: 52276 60395 76869 83115 86553 88413 117984 121023.

1000 koronát nyertek: 17168 32175 34546 567413 116483.

500 koronát nyertek: 12019 16909 23030 43861 78986 82041 91650 97986 107809 113612 115423.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

* **Anyakönyvi hírek.** A helybeli anyakönyvi hivatalnál a mai nap folyamán a következő születéseket, illetve haláleseteket, jelentettek be: a) **születések:** Holló Sándor ev. ref. Molnár Margit ev. ref. és Deák Péter ev. ref. b) **Halálozások:** Szatmári László ev. ref. 18 hónapos, Kurucz Sándor ev. ref. 63 éves. Szőlősi Imre ev. ref. 50 éves, és Fiu Lidia ev. ref. 16 éves.

* **Szállítások a honvéd-gyalogezrednek.** Az érdekelték figyelmét a debreceni kereskedelmi és iparkamara ezennel felhívja a m. kir. III-ik honvéd gyalogezred közétkezési bizottsága által közzétett árjelzésre. Versenytárgyat képezi a debreceni honvéd gyalogezred fűszer, hus és zsir áruk szállítása. Az ajánlatok 1906 november hó 14-ik nap délután 4 órájára nyújthatók be. A bánatpénz összege 5% elbejezendő az ajánlat mellett. Az ajánlat a m. kir. III-ik honvéd gyalogezred közétkezési bizottságához küldendő.

* **Felolvasó est.** A r. kath. főgymnasium dísztermében holnap délután 5 órakor tartatik meg az ezen téli évad első felolvasó estéje a következő igen változatos összeállított műsossal: 1. *Elnöki megnyitó* Tartja dr. Jászay Rezső. 2. *J. Raff Cavatina*. Hegedűn előadja: Piribauer Ferenc, zongorán kíséri Husz Lajos. 3. *A keleti Beszkedek írásban s vetített képekben*. Irtja: Siegmeth Károly. 4. *Rákóczy költemény*. Szavalja: Pávay Boriska urleány. 5. *Szentirmay Szűz Mária ének* Előadja a Svetits intézet tanítónőképzőjének dalköre. Ezen rendkívül érdekesnek ígérkező felolvasó estére jegyek kaphatók Mihalovits Jenő gyógyszerárban.

* **A borhamisítás ellenőrzése.** A belügyminiszter utasította az összes közigazgatási hatóságokat, hogy a meserséges borok készítésének tilalmazásáról szóló törvény pontos végrehajtására szorosan ügyeljenek és a kellő közlérré tételei után ismertessék az említett törvény tiltó rendelkezéseit.

* **A cselédek szervezkedése.** A családok ellenségei, azoknak legtöbbször meg-hitt pletykahordozói, a hálósobák titkaiknak letéteményesei, a férjek legjobb ételeinek előzői: a női házicselédek nagy dologra határozták el magukat. A modern kornak egy ideig üdvös irányban halad, ma már azonban társadalmi betegséggé fajult intezménye, a szervezkedési mánia vet erőt rajtuk. Vasárnap délután összegyűlnek a csinos szobacicák, a tenyeres-talpas kézi leányok, a nem legtisztább sarkú száraz dajkák, a terebélyes szakácsnők a Koronában és egyesülnek a gazdák zsebe ellen. Nem elég nekik az eddig is óriási bér, több kell. Nem elég nekik a kimenő idő, mert hát a nagyságáik is dolgozhatnak egy héten 6 napot és ók az alatt sétolhatnak. Nem elég nekik, hogy napjában ezerszer törnek borsot a gazdasszonyoknak, már sőt is akarok törni a hátukon. Nem elég, hogy a János, a Pista béres, kocsis napjában háromszor vizitálnak náluk és töltetik velük a drága időt. Ez mind nem elég, mert a hetyke borbély segéd, a nyikorgós eszímáju eszímadia legény, a vé-

kony dongája szabó és egyéb legények szabadon nem juthatnak hozzájuk. Szabadság kell nekik. Mindennap kimenő, este szabad bemenő; ez kell nekik, mert szerelem nélkül mit ér az élet.

* **A hazatérő Rákóczy.** Konstantinápolyból jelentik: A Kelet postagözös, mely a bujdosók hamvainak hasaszállítására már október 16-ika óta készenlétben, az ismidii és rodostói ünnepekről az országos bizottság tagjaival tegnap este Konstantinápolyba visszaérkezett. A Kelet parancsnoka is, tisztikara is teljesen magyar. Az öt koporsó befogadására szánt helyiséget, mely egyébkor utasok szállítására szolgál, a magyar keleti tengerhajózási részvénytársaság magyszerű gyáspompával látta el. A koporsókat fekete posztóval letakart ravatalra helyezik, középre a fajdelmét, köré a többiekét és a tengerészgyász szokásos kifejezésekként magyar nemzeti lobogókkal borítják be. Déli növények sűrű lombzata és a katalak körül égő villamos kandelláberék szolgálnak a gyáspompa fokozására. A bójárat előtt két díszbe öltözött tengerész áll díszőrséget. Ma reggel szállították a Kelet gőcsre azt a hat, egyenkint 1000—1500 kiló súlyú sarkókat, amelyek alatt a száműzöttek két századon át pihentek. A koporsókat a szultánnak már régebben kifejezett óhajta szerint csak naplemente után a sötétség beálltával hozzák a hajóra. A Kelet hajót máris a koszorúk és virágok egész özőnével árasztották el.

* **Szerencsétlenség a vicinálison.** A cinkotai vicinálison tegnap halálos szerencsétlenség történt. Délután öt óra körül kavicsos megrakott vonat jött Cinkota felől a fővárosba. Az egyik nyitott kocsin, lapátra támaszkodva, állt egy Raeszkó Mihály nevű esőméri kubikus. A cinkotai vasúti állomáson túl levő hirtelen kanyarultnál Raeszkó Mihály egyensúlyát veszítette s a két kocsik közé esett. A kerekék valósággal lefejezték a boldogtalan embert. A rendőrség megindította a vizsgálatot, terhel-e valakit a szerencsétlenségért felelősség.

* **Öngyilkos intéző.** Aradról táviratozzák, hogy Rácz István a Wenckheim grófok intézője ma délután szíven lőtte magát. Nyomban meghalt.

* Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Nagy bolti-tűz a Simonffy-utcán.

Egy üzlet lángokban.

— Saját tudósítónktól. —

— okt. 23.

Veszedelemes tűz pusztított ma az esti órákban a Simonffy-utca 2 számú városi bérházban. A tűz mely óriási mérveket öltött teljesen elhamvasztotta Vizvári L. és Társa cég ottlevő üzletének berendezését és az összes árucikkeket. Kétségtelen, hogy még nagyobb károkat okoz, ha a lokalizálás nyomban nem sikerült volna.

A tűz keletkezésének okáról sokféle verzió kering. Egyesek szerint a zárás után feledékenységből az üzlet-helyiségben hagyott égő vasaló, mások szerint pedig egy könnyelműen elhajtott szivarvég idézte volna elő. A holnap tartandó vizsgálat kétségtelenül ki fogja deríteni, hogy kinek a vétkes gondatlanságából vagy hibájából keletkezett és hogy egyáltalán terhel-e valakit a felelősség.

A ma este ugy fél kilenc tájban a

Simonffy-utcán járó kelők nagy meglepetéssel vették észre, hogy a Vizvári rőfös és rövidáru cég csukott redőnyeinek felül és alul füsttömegek tódulnak ki. Nyomban értesítették a tűzoltóságot és a rendőrséget. Időközben nagy néptömeg verődött össze. Sokan pedig elkövették azt a vigyázatlanságot, hogy az egyik redőnyt kifeszítették és felnyitották, miáltal a bennlappangó tűz óriási tápot nyert. Egymásután lobbant fel a tűz a helyiség minden részén, ugyannyira, hogy pár pillanat múlva az egész üzlet lángtengerben állott, sőt a lángok kicsaptak az utcára is. A füst ekkor már oly nagy volt, hogy a bérházak között nem lehetett tartózkodni.

A tűzoltóság csakhamar teljes apparátussal a helyszínen termelt. De ekkor annyira elharapódzott a tűz, hogy az üzlet berendezésnek megmentéséről szó sem lehetett. Az oltás inkább arra irányult, hogy a tűz ne csapjon át a szomszéd helyiségekbe.

Ez teljes mértékben sikerült is hanem a berendezés és az áruk a szó legszorosabb értelmében elhamvadtak. Halomszámra dobálják ki a lokalizálás után az összeégett vászon és szövet végeket. Egyetlen egy darab árucikket sem kimélt meg a pusztító tűz, amelyik nem is égett össze teljesen, azt meg az óriási füst tette értéktelenné.

Az oltási munkálatok csak fél tíz tájban értek véget, mert lehetett tartani attól, hogy a romok között lappangó zsarátnokok újra fellobbannak.

A kár óriási és bár ebben a percen nem lehet megállapítani, de mindenesetre felülhaladja a tízezer koronát. Ez az összeg azonban biztosítás útján alighanem megtérül.

A nagy pusztulásnak még a késő éjjeli órákban is nagyszámu nézője akadt, a tűz alkalmával pedig valóságos néptenger tolongott az égő üzlet körül.

A vádtanácsról — a tábláig.

A bűnösök felebbeznek.

A Varga-kerti gyilkosság.

(Saját tudósítónktól.)

— okt. 23.

Az a véres részleteiben borzalmas dráma, mely e hó 15-én vasárnap a Varga kertben lejátszódott, még mindig erősen foglalkoztatja a vizsgálóbíróasztalt. A mellett, hogy a gyilkos fiatalember teljes beismerésben van és szemébe bizonyította az asszonynak a gyilkosságot — Árvayné még mindig tagad. Valami görcsös tagadási mánia uralkodik gondolkozásán. Merően az ellenkezőjét állítja mindannak, amit a nyomozás, a beismerő vallomás eddig megállapított.

Igen nagy hordereje volna gyermekei kihallgatásának, mert ugyanis a három fiúcska a gyilkosság délutánján mindvégig a szobában tartózkodott, így hallották, mikor Árvayné és Zsarnai a gyilkosságot megbeszéltek. Azonban vallomásuk büntetőjogi szempontból kikorúságukra való tekintettel a vizsgálat érdekében fel nem használható.

Igy pedig a bűnügy szárait igen nehéz kibogozni, mert tanu nincs és míg az egyik bűnös mindent beismer — addig a másik mindent tagad.

Árvayné erősen hangoztatja ártatlanságát, hiszik is erősen abban, hogy azabadlábra

helyezik, mi azonban aligha következik be, mert már az egyik felebbezési fórum helyben hagyta letartóztatásukat.

Ugyanis ugy Zsarnai, mint Árvayné ügyvédjük útján felebbezést jelentettek be vizsgálati fogságok ellen a vádtanácsoshoz. A vádtanács tegnapi ülésén foglalkozott az ügygel és mindketőt kérelmükkel elutasították.

Ma olvasták fel előtök a vádtanácsos végzését, azonban nem nyugodtak bele, hanem felfolyamodással éltek ismét, még pedig a legutolsó forinthez, a királyi ítélőtábla büntető tanácsához fordultak.

A büntető tanács csak a hét végével tart ülést, a melyen tárgyalni fogják a felebbezést, de az már most is előrelátható, hogy a határozat elutasító lesz.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Okt. 24. Szerdán „Miss Hobbs”, vigjáték.

Okt. 25. Csütörtökön „Bajazzok”, opera és „Tabarin felesége”.

Okt. 26. Pénteken „Legvitézebb huszár”, operette. (Elsőször.)

Okt. 27. Szombaton „Legvitézebb huszár”, operette. (Másodször.)

Okt. 28. Vasárnap délután „II. Rákóczy Ferenc fogsága”, színmű.

Este: A Rákóczy ünnepély első napja.

A szivar-ügy.

— okt. 23.

A színházi bizottság — igen helyesen — elítélte a rendőrségnek azt a tulkapását, hogy oly darabokban, a melyekben a szerző utasítása, sőt (mint p. o. a „Naphóse” a „Csöppség” és a „Sherlock Holmes”) című darabokban egyenesen a helyzet követeli meg, hogy a szereplők szivarra és gyufát gyujtsanak, önkényüleg eltiltotta ennek az ellektusnak a felhasználását.

Sehol a világon nincs példája az ilyen basahalmizusnak ahol modern rendőrség és tűzoltóság van és a modern színpadokon a színház bejelenti a tűzoltóságnak, hogy ma este ebben és ebben a jelenetben gyufa, cigaretta, gyertya sat. fog szerepelni s a gyufát, vagy cigarettát erre meg erre a helyre fogják dobni, ha ugyan nem valamely erre rendeltető fémedénybe. Ekkor a megfelelő színpalak közé tűzoltót állítanak, ez pedig vízzel telített csövet vesz a kezébe s a tűzveszélyes jöszág felé irányozva tartja, hogy baj ne essék.

Tessék nálunk is ezzel az elővigyázattal élni. Hogy milyen nevetségessé tett bennünket a rendőrség okvetetlenkedése, arról tanuskodik a tekintélyes „Pesti Hírlap” mai száma mely azt véli, hogy a rendőrség bíróságoló ítélte „valódi hortobágyi műveltségre vall” s hogy továbbá „a debreceni uniformisos dramaturgok izlése a dohányzásnak csak egyetlen nemót tűri meg: és ez a — bagózás.”

Az m. t. rendőrség csakégyan megkímélhetett volna bennünket a köpenicki hírnévtől. A városi tanácsról — hová azt a rátóti ítéletet megfellebbázték — várjuk el a baklövés megkorrigálását.

| **A kis herceg.** Ma este ez a végzetlen kedves, poétikus operette került színre felt ház előtt, Zilahyné ma is igen szépen énekelt és ugyesen, ötletesen játszott. Partuere

Vida Honka, leszámítva az utolsó felolvasásban ejtett egy pár falls hangját, szintén ügyes volt. Polgár pedig valóságos kabinet alakítást produkált, és lépten nyomon megnevetette a közönséget. A zenekar kifogástalan volt.

(szb.)

A Rákóczy ünnepi előadások darabjait nagy apparátussal próbálja személyzetünk. „A Regéi kis harang” és „Rodostói nagy péntek” alkalmi darabokban a színház összes személyzete foglalkoztatva van Zilahy igazgató mindent elkövet, hogy a debreczeni színház ünnepe méltó legyen, az országos Rákóczy ünnepély méltóságához.

Műscréváltás. Lónyai Piroška betegsége ismét műsor válózást idézett elő, és így a holnapra hirdetett „Cserelányok” helyett „Miss Hobbs” vigjáték kerül színre. „Cserelányok” operettét párhuzamosan tanulta a személyzet. A Legvitézbb huszár és Két Hipolit operetteket, a mennyiben tehát Lónyai Piroška betegsége megakadályozta. A Cserelányok előadását és így az operette előadása e hétről le marad. Zilahy igazgató kénytelen volt az egész heti műsort megváltoztatni olyan formán, hogy Szerdán — Miss Hobbs — vigjáték C bérlet Csütörtök Bajazzo opera és Tabarin felesége A) bérlet Péntek — Legvitézbb huszár operette újdonság először B) bérlet. Szombaton lesz, a „Legvitézbb huszár” operette másodsor C) bérlet, Vasárnap d. u. II. Rákóczy Ferencz fogása, este. A Rákóczy ünnepély első napja.

TAVIRATOK

A főrendiház ülése.

Budapest, okt. 23. A főrendiház ma Desseffy Aurél gróf elnöklésével ülést tartott.

Az ülés megnyitása után a jegyző felolvassa a miniszterelnök átíratát a Rákóczy ünnepségek tárgyában. Azután az elnök Nakó Sándor vezetése alatt az orsovai ünnepre öt tagot kijelöl. A budapesti ünnepen az elnök vezetése alatt résztvesznek a főrendiház részéről akik jelentkeznek, Kassán és Késmárkon szintén öt-öt tagu küldöttség jelenik meg az elnök vezetése alatt.

A jelölések végeztével felolvassák a Rákóczy törvényt és az elnök javaslatára a házszabályok mellőzésével azonnal tárgyalják.

Általánosságban egy hangulag elfogadják. B részletenként Podmaniczky Géza báró kívánja, hogy vegyék be a törvénybe — hogy a király elhatározása mikor történt.

Wekerle ezt szükségtelennek tartja. Szerinte fő a királyi tény és kéri a főrendiházat, hogy mint a képviselőház módosítás nélkül egyhangulag fogadják el. Mire ez nagy lelkesedéssel megtörténik. Az ülés ekkor véget ért.

Az új külügyminiszter.

Bécs, okt. 23. A király két óra hosszat tartó kihallgatáson fogadta Aerenthal bárót. Az itteni politikai körökben befejezett dolognak tartják, hogy ő lesz az új külügyminiszter.

Wekerle Goluchowszky bukásáról.

Budapest, október 23. Wekerle ma egy újságíró előtt megeafolta azokat a híresz eléseket, melyek arról szólnak, hogy Goluchowszky bukását a magyar kormány idézte volna elő. Kijelenti, hogy bukása nem azt mutatja, hogy a kormány nincs megelégedve a külpolitika irányzatával és az új külügyminisztertől is csak azt kívánják, hogy Magyarország szemben loyális legyen.

Merénylet a spanyol király ellen.

Madrid, okt. 23. A spanyol király ellen újabb merényletet kíséreltek meg. Azon az uton, amelyen automobil-kirándulás után vissza kellett volna térnie, drótot húztak át. Az automobilon teljes sebességgel vágattak a drótnak — a király automobilját kivéve. A király ugyanis elmaradt a társaságtól. A drót többeket megsebesített. Azonkívül néhány revolverlövést is irányoztak a titkos merénylők az automobilonra, de kár senkiben sem tettek.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, okt. 23.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. Nyugoptirányzat mellett 25,000 métermázsa került forgalomba gyöngén tartott áron. Egyéb gabonanemek közül árpa és tengeri változatlan, a többi nyugodtabb.

Idő: borult.	
Buza októberre	14.16—18.
Buza áprilásra	14.78—80.
Rozs októberre	13.44—46.
Rozs áprilásra	12.96—98.
Zab októberre	13.90—92.
Zab áprilásra	13.40—42.
Tengeri augusztusra	—00—.
Tengeri szeptemberre	10.26—28.
Tengeri 1907 májusra	26.00—20.
Repece augusztusra	—.—.—.

Városi Színház.

Bérlet 21. sz. (C) Bérlet 21. sz. (C)

Ma szerdán, 1906. október hó 24 én:

MISS HOBBS.

Vigjáték 3 felvonásban

Holnap 1906. október hó 25 én csütörtökön,

Bajazzok.

Tabarin felesége.

Opera 3 felvonásban.

Szerkesztői-posta.

Tetra. Mi a fonográf magyar neve? Azt bizony nem sütötték ki a tudósok, hanem a nép — szokott egészséges nyelvérzékelével — ezt is eltalálta. Egyszerű eselédleány jelentette a multkor:

— A szomszédban megint szól a *danológép*...
Ennél aztán keresni sem kell találóbb elnevezést.

B. I. Következtetések nem estek egészen sárba, mert egy nemzetiségi képviselő és a horvátok mégis jelen voltak a Rákóczy-törvény megszavazásán és abban felállással részt vettek. Fejtegetéseit nem közöljük, mert nekünk szükségünk van jó barátokra; hogy a nemzetiségek elidegenedtek, abban bizony része van a magyar nem bánomásoknak is.

1602—1906. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. bíróságnak V. 2270/2—1906. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint ifj. Gróf Waldek Frigyes debreceni lakostól 2000 kor.—fill. tőke ennek 1906. évi Julius hó 6 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 114 kor. 91 fill. perköltség erejéig 1906. évi szeptember hó 15 n bíróság felülfoglalt 3320 korona—fillerre becsült butorok, fegyverek és egyéb értékes ingóságok **1906. évi November hó 2-n d u 3 óra-kor** kezdetét veendő és Debrecenben Szt. Anna u. 25 sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükségesetén becsáron alul is elfognakadatni.

Debrecen, 1906. évi október hó 22-én.

Bódogh Zs.
birói kiküldött

Főraktár Debrecenben:
TÓTH BÉLA gyógyszerháza.

Legjobb szabásu

glace, svéd és szarvasbőr
keztük
Schön Sándor

keztük, kötszer és orvosi műszertárban

DEBRECEN,

Piac u. 12. (Stenczinger-ház.)

Magyar államvasutak menetrendje.

Debrecenből indul:		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	30
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	35
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorav.)	d. u.	12	17
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	51
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	23
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f.	d. u.	4	25
m. á. vasúttól	reggel	5	35
vásártérről —	reggel	5	44
m. á. vasúttól	d. e.	8	09
vásártérről —	d. e.	8	16
H.-Boszörmény	d. u.	11	11
B.-Sz.- Mihály	d. u.	11	20
felé	d. u.	4	34
m. á. vasúttól	d. u.	4	47
vásártérről —	este	7	—
m. á. vasúttól	este	7	07
vásártérről —	reggel	4	35
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	56
F.-Abony felé vásártérről —	d. u.	4	56
O.-Köcs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	5	18
O.-Köcs—Polgár felé vásártérről	reggel	9	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Derecske—N.-Léta felé — —			
Bpestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. n. 4 ó. 48 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	35
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 8 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	3	29
Budapest—Nagyvárad f. gyorv	este	6	48
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	3	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	46
Szatmár—M.-Szigetről — —	d. u.	4	12
Csak M.-Szigetről — — —	este	10	11
Szatmár felől — — —	este	6	40
Kassa—Miskolc felől — — —	este	3	19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	d. e.	11	31
vásártérre —	reggel	7	33
mávasúthoz	d. e.	7	40
vásártérre —	este	6	22
mávasúthoz	este	6	28
vásártérre —	d. u.	3	29
mávasúthoz	d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54
O.-Köcs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Köcs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18

Hirdetések

FELVÉTELNEK E LAP KIADÓHIVATALÁ.
BAN, Csapó-utca 9 szám. — Telefon szám 275

TÖRÖK szerencséje ÖRÖK

Felülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt **27 millió** koronánál több **nyereményt** fizettünk ki nagyraecsuült vevőinknek; ezek között a **két legnagyobb** nyereményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat a 600.000 koronás főnyereményt,
a legnagyobb **400.000** koronás főnyereményt,

továbbá 5 á **100.000**, 3 á **90.000**, 3 á **80.000**, 3 á **70.000**
4 á **60.000**, több **50.000**, **40.000**, **30.000**, **25.000**, **20.000**
15.000 és ezeken kívül számtalan **10.000**, **5.000**, **3.000**, **2.000**, **1.000**
500 koronás és egyéb nagy nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 19-ik magyar osztálysorsjátékban

125.000 sorsjegyre **62.500** pénznyeremény jut

és összesen **16 millió 457.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki

Legnagyobb nyeremény esetleg 1.000.000 korona,

továbbá 1 jutalom **600.000** 1 nyeremény **400.000**, 1 á **200.000**, 2. á **100.000**,
2 á **90.000**, 2 á **80.000**, 2 á **70.000**, 2 á **60.000** 1 á **50.000**, 3 á **40.000**,
3 á **30.000**, 6 á **25.000**, 9 á **20.000**, 13 á **15.000**, 44 á **10.000** korona és még sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

¹/₈ eredeti sorsjegy frt. —.75, vagy **1.50**; ¹/₄ eredeti sorsjegy frt **1.50** vagy **3** korona,
¹/₂ „ „ „ **3.—**, „ „ **6.—**; ¹/₁ „ „ „ **6.—** „ **12** „

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyre kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. november hó 4-ig

hozzánk bizalommal beküldeni, miután szerencse-sorsjegyeink igénykeresettek és gyorsan elfogynak.

Török A. és Tsa

Sürgőnycim:
Törökék, Budapest.

Bankház R.-T. BUDAPESTEN.

Sürgőnycim:
Törökék, Budapest.

H a z á n k l e g n a g y o b b o s z t á l y s o r s j á t é k - ü z l e t e .

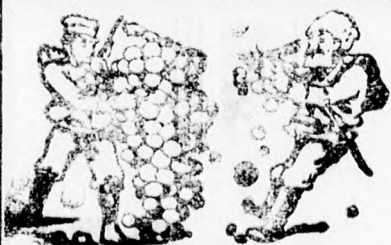
Főáruháunk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Szervita-tér 3 a**

I. fiók: **Váci-körut 4 a.**

II. fiók: **Teréz körut 46 a.**

III. fiók: **Muzeum körut 11 a.**

Szőlő

oltványok.

Valamint az elmúlt években is a

Kütkülmönti

első szőlőoltványi telep

tulajdonos **Caspari Frigyes** **Medgyes 21**
Nagykütkülmönti megye — volt az egyedüli az egész országban mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű — egészséges-fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, ugy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyu bor csemegé bor és különleges csemegé szőlőoltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokosok bámulatos eredményeket érnek el.

Kivánatra képes ártégyzék — számos elismerő levelel — ingyen és bérmentve.

Neustein Fülöp szukrozott hashajtó-labdacsok

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)

pirulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngéden hashajtók, vér tisztítók; egy gyógyszerem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint a pilulák.

Székszorulás

legtöbb betegségek forrása ellen. Czukrozott külsőjük végett még gyermekek is szívesen veszik be. 15 darabot tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekerés mely 45 darabot, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor. 45 fill. A pénz előleges beküldése mellett egy tekerés bérmentve szállítatik.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük használtatni Neustein Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszékiileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp „Szent Lipót”-hoz címzett gyógyszerértára Bécs, I., Plankeng 6. Kapható: Debrecen: Balázs Ödön, Füleki Pál, Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tóth B. gyógyszerész uraknál.

Kertek rendezését és azokról tervezetet izlésesen készítik.

— Elővirág, csokrok és koszorúk a legszolidabb áruk. —

Az ősziidény beáltával ajánlom dusan felszerelt elővirág üzletemet.

Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét korai tavaszi nyitásra legválogatottabb fajú friss:

Jácint, Tulipán és más virág hagymáimat.

Allandóan nagy választékot tartok erőteljes **Pálmák**-ból és mindennemű **disz növények**ből.

Szíves megtekintésre ajánlom kertészeti telepemet, ahol is mindenkor készséggel állok rendelkezésre.

Levágott és cserepes virágokból szintén nagyválasztékot tartok, melyekből **menyaszonyi, disz és mellcsokrokat**, valamint **sirkoszorukat** megrendelésre a legfinomabb izlés szerint készítik.

Helybeli, vagy vidéki megrendelések eszközölhetők a **Kossuth utcai** (Városház épület) üzletben, vagy kertészeti telepemen **Ferenc Jozsef ut 6. a.** Margit fürdővel szemben.

Kiváló tisztelettel

Paczelt János

kereskedelmi és műkertész.

Legfinomabb izlés és pontos kiszolgálás.

Gleichenberg itthon! Sok ezren keresik fel évenként a külföldi Gleichenberg, Reichenhall stb. fürdőhelyeket, hogy gyógyulást keressenek megrongált tüdőjöknek.

Dr. Than Károly, egyetemi tanár és több előkelő hazai és külföldi szakorvos egybehangzó kijelentése szerint a **Kövesligeti**

Tulipán ásványgyógyvíz

a Gleichenberg „Constantin” és a Niederseltersi gyógyvizhez hasonló.

Nem kell tehát külföldre menni, nem kell idegenben kinlódni, hanem mindenki otthon tarthatja a kurát és az eredmény számtalan orvosi elismerés tanúsága szerint meglepő, mivel a Kövesligeti **Tulipán ásványgyógyvíz** gyógyhatása ugy a tüdőre, mint a gyomorra nézve felülmulhatatlan és a mellett közelségénél fogva tettemesen olcsóbb, mint a külföldi víz.

A kinek tehát egészsége drága, ne mulassza el a Kövesligeti **Tulipán ásványgyógyvizet** állandóan használni vagy a ki borhoz, vagy sziruphoz kellemes és üdítő italt akar.

Főraktár Debrecen és Hajdumegye részére

Darvas Miksa fűszer és ásványvíz kereskedőnél Debrecen, Teleki-utca 104. — Telefon 294 sz.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

legelőngösebb bevásárlási forrása

Neumann M.

cs. és kir. udvari ruha szállító

Debrecen, Piac-utca 51. sz.

Magy. kir. főpostával szemben.

